

Szegedi Egyetem

3. évf. 2. szám

A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

1963. február 27.

DR. PÓLAY ELEMÉR:

Foglalkozás a feltételesen felvettekkel Tudományegyetemünk Jogi Karán

A felsőoktatási reform egyik fontos célkitűzése, hogy lehetőleg olyan érettségizett fiatalok kerüljenek az egyetemre, akik már bizonyos időt, legalább 9 hónapot töltöttek a gyakorlatban. E célkitűzés megvalósításával biztosítható az, hogy középiskolát végzett fiataljaink az élel bizonyos ismeretével, a fizikai vagy adminisztratív munka becsülni tudásával kerüljenek az egyetemre. Persze, — amit szokták mondani —, amit megnyerünk a réven, elvesztjük a vámon. Ennek a kb. 1 éves gyakorlati, fizikai vagy adminisztratív munkának az is egyik eredménye, hogy érettségizett fiataljaink „kijönnek a tanulásból”, a középiskolában szerzett nyelvismereteiket elvesztik, miután a nyelvyakorlásra öntevékenyen általában nem teremtenek alkalmat. Így sokszor tapasztaljuk, hogy olyan hallgató, aki érettségi után a gyakorlatban dolgozott, több nehézséggel sajtítja el az egyetemi tananyagot az első évben, mint az, aki az érettségi után azonnal odakerült.

E hátrány kiküszöbölése már pár éve foglalkoztatja az illetékes szerveket, s így a Művelődésügyi Minisztérium már az elmúlt két évben előírta azt, hogy azokkal a fiatalokkal, akiket az egyetemeken csak feltételesen vettek fel (azaz csak a felvételt követő tanévben iratkozhatnak be oda), ez alatt az egy esztendő alatt valamiképpen foglalkozni kell, hogy ne felejtsek el a tanulás technikáját és a középiskolában szerzett ismereteiket valamiképpen konzerválják. A foglalkozás anyagának és módszerének megállapítását és kidolgozását azonban igen helyesen a felsőoktatási intézményekre hagyta.

A feltételesen felvettekkel való foglalkozás a Jogi Karokon bizonyos mértékben más módon vetődik fel, mint egyéb egyetemi karokon és főiskolákon. A fiatalok a középiskolákban általában már tanulták azokat a tantárgyakat, amelyekkel egyetemi tanulmányaik során is foglalkoznak. Így a tanárszakos hallgatók a történelemmel, nyelvvel, földrajzzal, biológiával, matematikával, kémiával stb. már a középiskolában is foglalkoztak. Másként áll a helyzet a Jogi Karokon:

A középiskolák még csak jogi alapismereteket sem adnak a hallgatóknak, s az utóbbi időkben az „Alkotmánytan” c. tantárgyat is kivették — ismeretlen indokkal — az általános iskolák tanrendjéből. Így a Jogi Kar feltételesen felvettivel való foglalkozás tekintetében két út között lehet választani: vagy jogi és ideológiai alapismereteket adunk a feltételesen felvett fiataloknak, vagy pedig olyan középiskolában tanult tantárgyakat, szerzett ismereteket újítottunk fel velük, amely tárgyak mintegy segédtudományait jelentik az egyes jogi tárgyaknak (pl. az ókortörténet a római jognak, állam és jogelméletnek, földrajz a nemzetközi jognak, magyar történelem a magyar jogtörténetnek stb.). A budapesti Jogi Kar az előbbi, a szegedi a második utat választotta. A budapesti elgondolásban helyes az, hogy az ideológiai kérdések megbeszélésének igen nagy teret biztosították, s ezzel pótolták azokat az ideológiai ismereteket, amelyeket a középiskoláknak kellett volna megadni. Mert bizony az elsőéves jogászok közt alig-alig van olyan, aki a legprimitívebb politikai gazdasági alapfogalmak-

kal tisztában lenne, aki szabatosan tudná, hogy mi a gazdasági alap és a felépítmény és azok egymáshoz való viszonya. Vitatható azonban a budapesti elgondolás helyessége más oldalról. Felesleges jogi ismereteket is adni a tanfolyamokon véleményünk szerint akkor, ha ezek a jogi ismeretek már az első tanévben újból előkerülnek.

Jogi Karunk elgondolása az volt, hogy a középiskolai okori és magyar történelmi, valamint földrajzi (leíró és politikai földrajz) ismereteket elevenítse fel ez a foglalkozás, emellett a társadalomfejlődésről szóló legalapvetőbb marxista tanításokat rögzítsék a feltételesen felvett fiatalok a konferenciák keretében.

A foglalkozás igen eredményes előkészítést szolgálta az a módszer, hogy a konferenciákra való felkészülésre előírt alapanyagokon, mint pl. Engelsnek a család, magántulajdon és állam eredetéről írott művét, vagy Nyikityin politikai gazdaságtanán, ill. a középiskolai görög-római és magyar történelmi, ill. földrajzi anyagokon kívül kötelező olvasmányokként írtunk elő egyes, az anyaghoz kapcsolódó komoly irodalmi értéket képviselő és a történelmi hűséghez ragaszkodó történelmi regényeket, pl. Kovai Három tribunus-át, Móra Aranykoporsó-ját, az Aranybulla korát elénkítő Hegedűs-féle Aranypecsét-et, vagy Karikás Harminczkilencs dandár-ját, amely a Magyar Tanácsköztársaság hősei harcaiba viszi vissza az olvasót. A regények, vagy az azokban felvetett egyes történelmi kérdések megvitatása sokkal jobban rögzíti az egyes korok történelmi arculatát a hallgatóban, mint a sokszor száraz stílusú középiskolai tankönyvek anyagának betanulása. Az idén vezettük be a leíró politikai földrajzi foglalkozásokat. A nemzetközi jog oktatásának pl. hihetetlen akadályát képezi az, hogy a hallgató a térképen Vietnámot Dél-Amerikában, vagy Ghanát-Ázsiában keresi. Ez a jelenség a középiskolák földrajzoktatásának sürgős megjavítását követeli. Atmenetileg is azonban jelentős segítséget ad az egyetemi oktatásnak a hallgatók térkép-ismeretének fokozása. Emellett kedvelt olvasmányai a feltételesen felvetteknek Hanzelka és Zikmund cseh világtörérendkívül érdekes útleírásai, amelyek szintén megbeszélés tárgyát képezik.

A feltételesen felvettekből lett hallgatóink sokat panaszkodtak, hogy az egy évi munkaidő alatt elfelejtették a középiskolában szerzett orosz nyelvi ismereteiket. Ezek felelevenítése céljából a kari lektorátus minden konferencián foglalkozik az előre felvett nyelvi ismereteinek konzerválásával.

Az elmúlt év tapasztalatai e téren biztatóak. Ha megfelelően kidolgozzuk a foglalkozások anyagát és módszerét, úgy véljük, hogy a jogtanulás szempontjából ezek a hallgatók előnyösebb helyzetben lesznek a munkaév alatt szerzett ismereteik következtében, mint azok, akik közvetlenül az érettségi után kerültek a Jogi Karra.

A tartalomból

Dél-Alföld legjelentősebb könyvtára

Tanácsstagjaink nyilatkoznak

Látogatás a Semmelweis kollégiumban

Bemutatjuk dr. Boda Domokos professzort és dr. Horváth Andor adjunktust

Egyetemi Szép Szó — Esemény — Sport — Sakk — Könyvszemle

EZUST GYÖRGY: DÜNTSD A TÖKÉTI

Hogyan dolgozik a Szegedi Akadémiai Bizottság?

Tudományegyetemünk Kísérleti Fizikai Intézetében kerestük fel dr. Budó Agoston akadémiust, egyetemi tanárt, a Magyar Tudományos Akadémia szegedi bizottságának (a SZAB-nak) elnökét, hogy a SZAB eladatairól és működéséről elbeszéljünk vele.

Budó professzor elmondja, hogy a bizottságnak, amelyet az Akadémia elnöksége mintegy két évvel ezelőtt hozott létre,

elsősorban az a feladata, hogy figyelemmel kísérje a Szegeden és a város környékén folyó összes alapvető kutatásokat, szakbizottságain keresztül felmérje az elért eredményeket, és szükség esetén terjesszen javaslatokat az Akadémia felsőbb szerveihez a munka hatékonyságának növelése érdekében.

A bizottság feladata továbbá, hogy maga is szervezzék olyan komplex kutató munkát, amelybe különböző szegedi oktató és kutató intézmények dolgozói bekapcsolódhatnak. A SZAB ezenkívül a rendelkezésére bocsátott ösztöndíj-keretből támogatást nyújt azoknak a fiatalabb középiskolai tanároknak, orvosoknak stb., akik az egyetem keretein kívül (esetleg vidéken) végzik kutató munkájukat.

További érdeklődésünkre Budó professzor elmondja, hogy a SZAB egy hidrobiológiai és hidrogeológiai, továbbá egy társadalomtudományi vonatkozású komplex kutatási téma művelését szervezi és irányítja. Az első téma vizsgálatába főleg a Tudományegyetem Földtani Intézetének, a Főiskola Állattani Tanszékének és az Orvostudományi Egyetem Orvosi-Vegytani Intézetének munkatársai vesznek részt, dr. Kolosváry Gábor akadémiai levelező tag vezetésével, és már az 1962. évben is említésre méltó eredményeket ért el, kiváltképpen a szikes vizek különböző szempontokból való tanulmányozása terén. A dr. Horváth Róbert professzor elnöklése mellett működő temabizottság viszont a szegedi munkásszolgálat történetének és Szeged demográfiajának tudományos feldolgozását irányítja; e téma vizsgálatának is vannak már, habár csak kezdeti, de mégis biztató eredményei.

A komplex témák szervezése minden bizonnyal elő fogja segíteni az új év során is azt, hogy a kisebb kutatóegységek nem szétszórtnan, magukra hagyatva, hanem erősebb csoportokba tömörülve végezzék tudományos munkát.

s ez valószínűleg jó hatással lesz a vizsgálatok eredményére.

Nyújt-e támogatást a SZAB olyan kutatóknak is, akik nem a komplex témák művelésében vesznek részt?

— Bizottságunk — a rendelkezésre álló szerény célhitelekkel felhasználva — nem egyszerűen nyújtott pénzügyi támogatást olyan szegedi kutatókhoz is, amelyeket eddig más szervek nem, vagy csak igen kis mértékben segítettek. Így pl. teljesen a SZAB támogatása alapján folytatók az elmúlt évben dr. Bálint Sándor professzor néprajzi vizsgálatai is.

A továbbiakban megtudjuk azt is, hogy a SZAB nem kis mértékben járul hozzá a tudományos utánpótlás biztosításának előmozdításához: 1962-ben 7 fiatal tudományos dolgozó részesült havonta 300–400 Ft-os ösztöndíjban, és amint az az ösztöndíjasok jelentéséből, valamint az őket patronáló tapasztaltabb tudósok véleményezéséből kitűnik, valamennyien figyelemreméltó tudományos tevékenységet fejtenek ki. El lehet mondanunk, hogy a számukra kiutalt anyagi támogatást nemcsak lelkiismeretes munkával viszonyozták, hanem e munka közben örvendetes szakmai előrehaladást is mutattak fel.

Milyen szervezeti felépítettsége van a Szegedi Akadémiai Bizottságnak, és milyen módszerekkel végzi ezt a sokirányú tevékenységet?

— A SZAB az Akadémia elnökségének mintegy tanácsadó szerve, tagjait a MTA elnöke nevezte ki.

A szegedi akadémikusok valamennyien tagjai a bizottságnak, de a tagok között van több fiatal agilis kandidátus is.

A SZAB plenáris ülései közötti időszakokban határozatokat az intézőbizottság hozza, az ügyek folyamatos vitelét pedig a bizottság elnöke és az általa irányított titká-

rok végzik. Természetesen — mint ahogyan ez minden akadémiai bizottságnál így van — a mi bizottságunk tagjai is társadalmi munkában fejtik ki tevékenységüket.

Konkrét szakmai kérdésekkel is foglalkozik a SZAB?

— Konkrét szakmai kérdésekkel első fokon a szakbizottságok, vagy azok vezetői, valamint az alkalmeszerűen létrehozott munkabizottságok foglalkoznak, s a tőlük kapott javaslatokat az intézőbizottság vitatja meg. Természetesen az intézőbizottság figyelmébe ezenkívül kiterjed sok más problémára is. Hogy csak egy példát említsék, ebben az évben előreláthatólag két orvostudományi, ill. biológiai szimpoziumot rendezünk.

Valóban rendelkezni fog-e a bizottság saját épülettel is — ahogyan hírlíki?

— Többször foglalkozott már intézőbizottságunk egy szegedi akadémiai épület létesítésének ügyével is. Egy ilyen épület megszerzése és tudományos vizsgálatok céljaira való berendezése már csak azért is indokolt lenne, mert Szegeden 12 akadémikus és számos tudományos fokozattal rendelkező kutató dolgozik, városunkban működik a Magyar Tudományos Akadémia több tanszéki kutatócsoportja, sőt a Matematikai Kutató Intézet három osztálya is, és a szegedi egyetemeken már olyan óriási a helyhiány, hogy ezeknek a kutató részlegeknek helyiségekkel való ellátását a felsőoktatási szervek már nemigen tudják magukra vállalni, mert hiszen az oktató munka tekintetében is helyhiánnyal küszködnek.

Intézőbizottságunknak a szegedi akadémiai épület létrehozására vonatkozó javaslatát a magam részéről nemcsak mint a SZAB elnöke, hanem az Akadémia elnökségi tagja is a leghatározottabban támogatom.

és remélem, hogy városunk vezetői is rövidesen maguké vá fogják tenni az e javaslatban foglalt elgondolást.

A magunk részéről további eredményeket kívánunk a Szegedi Akadémiai Bizottságnak a tudományos fejlődést elősegítő munkájához!

Választások után

Alkotmányos életünknek új szakasza vette kezdetét a vasárnap lezajlott választásokkal: ismét elfoglalták helyüket a magyar nép küldöttei a Parlamentben, a tanácsokban, és újból teljes joggal ül majd össze a sokszáz képviselő, hogy országos dolgaink megvitatásának legfelsőbb fórumán tegyenek bizonyosságot arról: hogy valóban a nép képviselői ők, vagy a választók nem csatlakoztak, amikor bizalmuk jeléül szavazataikkal a Parlamentbe küldték őket.

Imponáló és hatalmas demonstráció volt ez a februárvégi vasárnapon lezajlott szavazás; jóleső, erővel és bizakodással eltöltő érzés volt tudni, hogy most az ország legtávolabbi részében is, a

legeldugottabb falucskájában is ünneplőbe öltözött emberek mennek szavazni; tudják, hogy az ő szavazatukra itt szükség van, mert csak úgy érezheti a párt, a kormány maga mögött az egész országot, ha a szavazatok azt hirdetik, hogy ebben az országban ma már mindenki egyetért azzal a politikával, amelyről Kádár elvtárs számolt be a Kongresszuson. És tudta azt a mosolygó, fiatal első választó és az évek súlyától meghajlott hátú komoly öreg egyaránt, hogy szavazata most nem széthúzó pártok, kortesködő szerencselovagok számára teremt lehetőséget a zavarosban halászni, hanem egy hatalmas alkotói erőnek, az egységbe forrt, a szocializmus építésében minden

erőfeszítésre kész magyar népek a tanúbizonysága, hogy van ereje az elkövetkező nagy feladatok végrehajtására.

Az egyetem is elküldte országgyűlési képviselőjét, tanácsstagjait, és most mindannyian figyelemmel kísérjük munkájukat. Meg vagyunk győződve arról, hogy jól választottunk, bizalmunk az arra leginkább méltókat emelte megválasztó posztjukra. Most a munka hétköznapi következő szavazók, képviselők, tanácsstagok számára egyaránt: kívánjuk, hogy már az első beszámolókon újabb örvendetes sikerekről, a szocializmus építése egy-egy újabb mérföldkövének lerakásáról számolhassanak be.